

LES CORTS DE CATALUNYA

LES ACTES DE LA LLIGA A LLEIDA HAN ESTAT DECLARADES GREUS

AHIR FOREN APROVADES LES ACTES DE LES CIRCUMSCRIPCIONS
DE TARRAGONA I GIRONA. — TOT FA PREVEURE QUE AVUI ES
PRODUIRAN DEBATS INTERESSANTS

L'HEGEMONIA CATALANA

Hi ha hagut sempre algú que ha sostingut que els catalans érem els amos, fins en aquelles èpoques en què més clarament érem tractats com a criats. Durant la Dictadura, un intel·lectual puríssim, el senyor Francesc Pujols, va publicar tot un llibre sobre la suposada hegemonia dels catalans en la política espanyola. Abans el senyor Duran i Ventosa, contestant al "Catalunya endins" dels d'Acció Catalana, sostenia que augmentar la densitat del sentiment nacional era poca cosa per a la Lliga Regionalista, que podria l'ambició de dirigir almenys tota la política d'Espanya.

Del grotesc al ridícul, una sèrie d'afirmacions així eren fetes pels imponents de l'època en què Catalunya amb prou feines podia piular. De la mala orientació dels qui les feien és prova el fet que tots ells, partidaris de l'actuació catalana enfora, hagueren de quedar arreconats de seguida que aquesta actuació fou possible.

Endins i enfora fou l'actuació que dugué la República, i endins i enfora de Catalunya continuarà ara que, gràcies al nostre esforç vers la República i dins la República, tenim els organismes d'Estat que ens calien per propagar la política que hom ha trobat sempre en l'ànima del catalanisme liberal.

Era ridícul de parlar d'hegemonia catalana quan Catalunya era talment lligada que ni tan sols podia respirar. Ara que ja respirem, que ja tenim entusiasmes que no són protestes, és saludable d'anunciar la nostra hegemonia dins la política espanyola, el suprem comandament que ha de passar a les nostres mans, no per a fins de dominació, sinó de guiatge.

Catalunya es troba en la situació privilegiada que els seus interessos coincideixen amb els interessos de la solta, a l'impuls del seu esperit amb l'impuls, massa feble encara, que atia els homes a posar ordre en llur món frontollet. L'hegemonia catalana vol dir, dins la Península, el triomf de la política de convivència, amb la República federal; en el món, l'aparició d'una Espanya que, més que pretensions de gran potència, s'estima de tenir l'alta ambició d'ésser líder en la tasca abnegada de procurar per al món una hora política lliure de tota tara xovinista.

Per a dur a terme la nostra política exterior, no caldrà pas que ens agitem com en els temps preautonòmics. El nostre privilegi és que en els anys que vénen la nostra tasca ja no serà una sèrie de batzegades d'eficàcia dubtosa, sinó un treball seguit amb la collita assegurada. Aplicant i desenvolupant a casa nostra les possibilitats estatutàries, i amb l'exemple i la propaganda procurant la multiplicació de les autonomies, treballarem dins la llei per la República federal, i així, fent la política de Catalunya, farem la millor política d'Espanya.

La pitjor política d'Espanya, viva encara en els esperits cavernaris, susceptible de revifalles en esperits més civilitzats, haurà d'ésser vençuda principalment pel nostre esforç. Des d'ací, pels organismes del nostre Estat; al Parlament de la República, pels nostres representants, que hauran de fer-hi ressonar la veu de la ciutadania universal davant possibles accents particularistes.

El nacionalisme castellà, en la forma oficial de patriotisme espanyol, s'agita encara, i no sols protocolàriament, en moltes de consciències. Es un particularisme perillós, perquè, diferentment del català, no se satisfà amb la llibertat. Sens dubte, els espanyols liberals el combatran; però només si la nostra nació té l'hegemonia en la política espanyola, podrà ésser evitat que aquell nacionalisme indesejable desviï la República de la ruta que porta a la vera grandesa d'Espanya.

C. A. JORDANA

FILM PARLAMENTARI

PRIMER PLA DELS PERIODISTES

En una d'aquestes tardes de sessió llampeç, res més indicat que desviar la vista vers les altres dependències de la casa. Deixem els parlamentaris amb els seus dictàmens. Ja els retrobarem en el moment oportú.

Després dels diputats, els personatges més importants del Parlament són indiscutiblement els periodistes. Pot dir-se que un Parlament està compost únicament de dos ingredients: diputats i periodistes. Uns i altres són els representants del poble, puix que la premsa és l'ull popular dintre del Palau del Parlament.

Aquests dies, pels passadissos del Palau de la Ciutadella, passeja la representació més lluida del periodisme català. Hi són tots, des dels veterans, que encalxen perfectament dintre del tipus del periodista clàssic, fins a la nova generació, la de l'entusiasme catalanista i liberal.

Massip, Pallerola, Aïmami, Pla, Lledó, Granier, Molins, Vilà, Marsà, Palau... Allí on hi ha un home d'aquests, hi ha un viver de noves i de comentararis. Cada nom d'aquests, són dues orelles atentíssimes i un paper blanc i una estilogràfica amb una pam de boca oberta. Per entre ells, solícit i amable, va i ve el cap de premsa del Parlament, Carner-Ribalta, figura de capella passat per Hollywood.

La companyia dels periodistes és grata als diputats doblats de publicistes. El president Companys, els parlamentaris Rovira i Virgili, Puig i Ferrer, Fontbernat, Galés, Dot-Arxé, Torres... El grup que fundà L'OPINIÓ: Lluhi, Comes, Xirau i Casanelles... El senyor Duran i Ventosa... Indiscutiblement, la Premsa té una representació nodrida en l'assemblea constituent de Catalunya. A dintre i a fora del Saló de Sessions batgega l'esperit modern i viu de les pàgines de la Premsa.

C. E.

LA SESSIO

Hi havia expectació. Les tribunes aparegueren plenes de gom a gom molt abans de començar la sessió. Hom sentia oïdeta de debat polític i això feia afinar les oïdes als periodistes, desitjosos d'una mica d'entrenament parlamentari.

Els invitats es fregaven les mans de satisfacció. A dos quarts de cinc l'anunciació política era als passadissos. Els diputats de la Lliga feien junta a peu dret i en petit comitè, al vestíbul. Tema del dia: Les actes de Lleida. Hi haurà debat?—espreguntaven els comentaristes—. Hom creia, de bona fe, que n'hi hauria. S'assegurava que el dictamen de la Comissió era molt enèrgic i que un diputat regionalista havia presentat un vot particular contra el dictamen.

A les cinc en punt comencen a tocar els timbres, el senyor Companys puja a la presidència i en breus instants s'omple el saló de sessions.

El president toca la campaneta i comença la sessió. (Són les cinc i cinc minuts.)

Al banc del Govern els consellers senyors PERE COMES, TERRADELLES, XIRAU, LLUHI i el comissari senyor IRLA.

El secretari senyor Dot dona lectura a l'acta de la sessió anterior, que s'aprova.

(Entra el conseller de Cultura senyor GASSOL.)

Hom passa a l'ordre del dia, en el primer apartat de la qual figura la discussió del dictamen de la Comissió d'Actes.

El secretari llegeix el dictamen de les que afecten la circumscripció de Girona, que diu el següent:

"La Comissió d'Actes, reunida sota la presidència del senyor JOAN CASANELLES, després d'examinar les dels diputats electes per la circumscripció de Girona, les quals no contenen protesta ni reclamació de cap mena;

Atès que els diputats electes per la susdita circumscripció no susciten cap dubte sobre llur aptitud i capacitat legal per a exercir el càrrec;

La dita Comissió, per majoria de vots, té l'honor de proposar a la Cambra l'acord de considerar amb aptitud i capacitat legal per a exercir el seu càrrec tots els diputats electes per la circumscripció de Girona."

El PRESIDENT anuncia que hi ha un vot particular que afecta algunes actes i que entre aquestes hi figura una de Girona.

En efecte. El secretari llegeix un vot particular del senyor Trias de Bes, diputat de la Lliga, sollicitant de la Cambra que es declari la incapacitat legal per a exercir el càrrec de diputat del senyor Irla, per entendre que existia incompatibilitat entre la seva qualitat de comissari de Girona i la seva condició de candidat per aquella circumscripció.

El PRESIDENT. — El senyor Trias de Bes pot defensar el seu vot particular.

El senyor TRIAS DE BES diu que ha volgut presentar el vot particular perquè no ha trobat cap altre mitjà parlamentari per a fixar el criteri de la seva minoria respecte la compatibilitat i les incompatibilitats. Afegeix que el cas del senyor Irla queda comprès en el decret electoral del 8 de maig de 1931, en el qual es fixen les incompatibilitats. Diu, finalment,

DEPURACIO DEMOCRATICA

La Cambra catalana, en la seva sessió d'ahir, va iniciar una labor meritíssima de depuració democràtica. El caciquisme de les terres altes de Lleida, on els vells polítics havien mantingut anys i anys llurs feudes electorals, provà de ressuscitar en plena República per obra i gràcia dels candidats proporcionalistes. Prescindint de la voluntat popular, aquests homes feien i desfien votacions, com en els temps denigrants de la monarquia. Uns elements indesitjables, gent feta a les barbàries del cos a cos elector, entraven violentament — pistola en mà, ha dit l'alcalde d'Oliana! — i després de trencar l'urna s'apoderaven de l'acta d'Oden.

La Cambra catalana no pot permetre infiltracions suspectes. La Comissió d'actes ha situat al llit de depurador, qualificant-les de caràcter greu, les tres actes de minoria per les terres de Lleida. La Cambra catalana no és, ni pot ésser, ni serà, mentre governi l'Esquerra, una Cambra semblant a les Corts espanyoles dels temps pretèrits. El prestigi del primer Parlament català i la pròpia dignitat nacional exigeixen la diafanitat màxima en la representació democràtica dels homes que han d'elaborar la Constitució de Catalunya.

Hom esperava, ahir mateix, la topada parlamentària a propòsit de les actes de Lleida. L'efervescència als passadissos i l'expectació popular a les tribunes donaven fe de l'interès del possible debat. Però la Lliga, destacant un dels seus diputats més bregats, provà de desviar l'ofensiva cap a les ribes del Ter, tot lliurant, després de l'espectacle, l'arma descarregada al vencedor.

I el president de la Cambra, emparant-se en un argument reglamentari irrefutable, tallava el debat després d'un breu torneig de tot molt elevat, i l'ajornava hàbilment fins a la sessió d'aquesta tarda.

que el decret de la Generalitat creant les comissions, assigna jurisdicció i funcions executives als comissaris.

Després d'aquest discurs, el senyor Trias de Bes diu que només ha parlat per sentar un precedent en nom de la minoria a la qual pertany, partidària — diu — d'una gran austeritat, i que fet això retirava el seu vot particular, no solament per al cas del senyor Irla, sinó àdhuc, per al cas del senyor Andreu, que és diputat.

(Aquest inici de debat parlamentari ha despertat gran interès. S'aixeca a parlar, en mig de gran expectació, el president de la Comissió d'Actes.

El senyor JOAN CASANELLES. — Senyors diputats: En aixecar-me a parlar com a president de la Comissió d'Actes, vull començar per agrair al senyor Trias de Bes que hagi retirat el seu vot particular. Però vull fer constar, de passada, que nosaltres, els diputats de l'Esquerra Republicana de Catalunya, també tenim interès en què en matèria electoral com en totes les matèries, sigui l'austeritat la nostra norma de conducta. Si en el cas del senyor Irla hi hagués hagut la menor ombra d'incapacitat legal, nosaltres hauríem estat els primers a sentar el principi de la rectitud. Però el senyor Trias no ignora que el senyor Irla és un comissari adjunt del Govern de la Generalitat i que com a tal ve a representar d'ençà de la constitució del primer organisme de govern de Catalunya, aquella presidència de les antigues diputacions i vice-presidència de la Comissió provincial, càrrecs que es proveïen per elecció de segon grau. No cal, doncs, esforçar-se gaire a establir la inexistència de la incapacitat assenyalada pel senyor Trias de Bes, molt més encara si, tenint en compte els fonaments legals que acabo d'assenyalar, es vol aplicar la llei electoral o decret de la República del maig de 1931. Els comissaris de la Generalitat, per altra banda, equiparats als consellers, poden presentar-se per a diputats exactament com els ministres.

El PRESIDENT DE LA CAMBRA. — En realitat estava retirat el vot particular, però jo he volgut donar ample facilitat per a la discussió. S'aproven, doncs, les actes de Girona?

S'aproven. Es llegeixen a continuació els noms dels 14 diputats proclamats per Girona.

Comença la discussió del dictamen de la Comissió d'Actes, relatiu a les de Tarragona. El secretari el llegeix: "La Comissió d'examen d'actes, reunida sota la presidència del senyor Joan Casanelles, i després d'examinar les dels diputats electes per la circumscripció de Tarragona, les quals contenen algunes protestes i reclamacions;

Escoltades les manifestacions verbals dels diputats per la dita circumscripció, convocats a l'efecte;

Atès que els diputats electes per la susdita circumscripció no susciten cap dubte sobre llur aptitud i capacitat legal per a exercir el càrrec;

La Comissió, per majoria de vots, té l'honor de proposar a la Cambra l'adopció dels següents acords:

Primer. — Declarar lleus les actes dels diputats electes per la circumscripció de Tarragona.

Segon. — Considerar tots els diputats electes per la susdita circumscripció amb aptitud i capacitat legal per a l'exercici del càrrec."

El PRESIDENT. — Hi ha un altre vot particular...

El senyor TRIAS. — El retiro. S'aproven, doncs, les actes de la circumscripció de Tarragona i el secretari llegeix els noms dels diputats proclamats.

S'entra en la discussió de les actes de Lleida.

(Expectació a la Cambra. Silenci absolut a les tribunes.)

El secretari llegeix el dictamen de la Comissió, que diu textualment: "La Comissió d'examen d'actes, reunida sota la presidència del senyor Joan Casanelles, després d'examinar les dels diputats electes per la circumscripció de Lleida, les quals contenen algunes protestes i reclamacions;

Escoltades les manifestacions verbals dels diputats per la dita circumscripció, convocats a l'efecte;

La Comissió, per majoria de vots, té l'honor de proposar a la Cambra l'adopció dels següents acords:

(Segueix la pàgina 8)